

**ВАЗОРОАТИ ТАҲСИЛОТИ ТОМАКТАБӢ ВА МАКТАБИИ
ҶУМҲУРИИ ЎЗБЕКИСТОН МАРКАЗИ ИЛМӢ-АМАЛИИ МАҲОРАТИ
ПЕДАГОГӢ ВА БАҲОДИҲИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ НАЗДИ АГЕНТИИ
МУАССАСАҲОИ ТАЪЛИМИИ ИХТИСОСЁҲТА**

**СПЕЦИФИКАТСИЯИ
СУПОРИШҲОИ ТЕСТӢ БАРОИ САНЧИШИ ҚАБУЛ БА ҚОР БО
РОҲИ ОЗМУН БАРОИ НОМЗАДҲОИ ИХТИСОСИ “ТАҲСИЛОТИ
ИБТИДОӢ” ДАР МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ УМУМИИ МИЁНА**

Тошкент– 2026

СПЕЦИФИКАТСИЯИ СУПОРИШҲОИ ТЕСТӢ БАРОИ САНЦИШИ ҚАБУЛ БА КОР БО РОҲИ ОЗМУН БАРОИ НОМЗАДҲОИ ИХТИСОСИ “ТАҲСИЛОТИ ИБТИДОӢ” ДАР МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ УМУМИИ МИЁНА

Мазкур спецификатсия мазмун, доираи фарогирӣ, намуд, шакл, меъёрҳои баҳодихӣ ва тартиби гузаронидани супоришҳои тестино, ки дар санциши қабули номзадҳо ба кор аз фанни забон ва адабиёти тоҷик истифода мешаванд, инъикос менамояд.

I. Принципиҳои умумӣ

Ҳадафи асосии баҳодихӣ аз арзёбии ҳамаҷонибаи донишҳои назариявӣ, малакаҳои амалӣ ва салоҳиятҳои касбии мутахассисони фанни забон ва адабиёти тоҷик иборат аст.

Супоришҳои тести ба санциши қобилияти истифодаи донишҳои барои фаъолияти касбӣ зарурӣ дар вазъиятҳои шинос ва ношинос, таҳлили ҳолатҳои мушкил ва интиҳоби роҳи ҳалли мувофиқ равона карда шудаанд.

II. Асосҳои меъёрӣ

1. Фармони Вазирӣ таҳсилоти томактабӣ ва мактабии Ҷумҳурии Ёзбекистон аз 15 июни соли 2026, тахти № 203 “Дар бораи чорабиниҳо оид ба қабули кормандони муассисаҳои давлатии таҳсилоти томактабӣ ва муассисаҳои таҳсилоти умумии миёнаи низоми Вазорати таҳсилоти томактабӣ ва мактабӣ ба кор дар асоси озмун”.

III. Доираи баҳодихӣ

Аз фанни забон ва адабиёти тоҷик 40 супориши тести пешниҳод мегардад ва барои иҷрои онҳо 60 дақиқа вақт чудо карда мешавад. Дар тестҳои супоришҳои пӯшидаи зерин истифода мешаванд: **Y1** – супоришҳои, ки танҳо як ҷавоби дурустро талаб мекунанд; **Y2** – супоришҳои мутобиқсозӣ; **Y3** – супоришҳои, ки муайян намудани пайдарпайиро талаб мекунанд. Тақсимои супоришҳои тести аз рӯи самтҳои мазмунӣ, дониш ва малакаҳои баҳогузоришаванда дар ҷадвали зерин оварда шудааст.

Тақсимои супоришҳои тести фанни тахассусӣ аз рӯи самтҳои мазмунӣ ва дониш ва малакаҳои баҳогузоришаванда.

Соҳаи мазмун	Дониш ва маҳоратҳо	Шумо раи тестҳо
1. Саводхонии хониш		

1.1. Хондан, фаҳмидани матн ва таҳлили мантиқӣ	- Муайян кардани ғояи асосӣ ва далелҳо аз матнҳои илмӣ ва бадеӣ; -Таҳлили мантиқии асар ва баровардани хулоса; - Таҳлили баёни насрии шеър ва рубоӣҳо.	3
1.2. Эҷодиёти шифоҳии халқӣ	– Таҳлили намунаҳои эҷодиёти шифоҳӣ аз ҷиҳати мазмун, ғоя ва шакл. Таҳлили намунаҳои эҷодиёти шифоҳӣ аз ҷиҳати мазмун, ғоя ва шакл.	1
1.3. Жанрҳои адабӣ. Санъатҳои бадеӣ	- Истифодаи донишҳои марбут ба назарияи адабиёт; - Муайян ва фарқ кардани хусусиятҳои жанр, қофия, радиф ва санъатҳои бадеӣ.	2
1.4. Ҳаёт ва фаъолияти эҷодии намояндагони адабиёти кӯдаконаи ўзбек ва ҷаҳон.	- Адабии муқоиса – муайян кардани мазмун ва ҷанбаҳои бадеии асарҳои адабиёти ўзбек, ҷаҳонӣ ва намояндагони муосир; муайян кардани услуби муаллиф, - Таҳлили персонажҳо ва воқеаҳо; - Муайян кардани мавзӯ, образ ва равишҳои услубии асар;	3
2. Забони модарӣ		
2.1. Овозҳои нутқ, имло ва ҳодисаҳои фонетикӣ.	- Фонетик ва орфографик – садоҳоро таҳлил кардан; - Қоидаҳои имлориро амалияда татбиқ кардан, ҳодисаҳои фонетикиро фарқ кардан;	2
2.2. Маълумоти аслӣ ва маъноӣ ғайриаслӣ, омоним, пароним, синоним, антоним, ибора.	- Маъноӣ луғавӣи суҳанҳо, фарқ кардани маъноӣ аслӣ ва маъноӣ ғайриаслӣ; - Муайян кардани намудҳои суҳан вобаста ба шакл ва маъно, таҳлили маъноӣ ибораҳо ва ифодаҳои тасвирӣ;	2
2.3. Асл ва иловаҳо. Таснифи иловаҳо.	- Таҳлили таркиби суҳан ва ҷудо кардани он ба қисмҳои маъноӣ. - Муайян кардани вазифаи иловаҳои созандаи суҳан, луғавӣ ва тағйирдиҳандаи суҳан ва истифодаи дурусти онҳо дар нутқ;	2
2.4. Гурӯҳҳои мустақили суҳан. Гурӯҳҳои ёрирасони суҳан. Суҳанҳои	- Гурӯҳҳои мустақили суҳан. Гурӯҳҳои ёрирасони суҳан. - Таҳлили намудҳои онҳо, фарқ кардани шаклдошӣ ва маънодошӣ, муайян кардани суҳанҳои содда ва сохта. - Таҳлили морфологии воҳидҳои грамматикӣ	4

алоҳида гирифташуда.	– Фарқ кардани гурӯҳҳои мустақил ва ҷирирасони суҳан бо асоси аломатҳои грамматикӣ;	
2.5. Аломатҳои китобатӣ	- Шаклҳои аломатҳои тыныш ва қоидаҳои истифодаи онҳо; дар ҷумла таъсири аломатҳои тыныш ба маъно ва оҳангро дарк кардан ва дар нутқи навишти аз аломатҳои тыныш дуруст ва мувофиқ истифода бурдан;	1
2.6. Ибораи суҳан, ҷумла, қисмҳои ҷумла.	- Синтактик сохтор – таҳлили таркиби ҷумла, намудҳои пайвастишавӣ ва аҳамияти қисмҳои, ки бо қисми ҷумла алоқа надоранд.	1
3. Математика		
3.1. Шумораҳои натуралӣ. Шумораҳои касрӣ. Касрҳои даҳӣ.	-Муайян намудани шумораҳои натуралӣ, касрӣ; - Фаҳмидани арзиши ҷойгоҳи рақамҳо; - Фарқ кардани ададҳои бутун ва қисмӣ, тартиб додани рақамҳо; муқоиса кардани ададҳои бутун ва қисмӣ;; - Навиштани ададҳои додашуда бо рақамҳои римӣ.;	4
3.2. Амалҳо ва мулоҳизаҳои алгебравӣ.	- Муайян кардани тағйирёбандаҳо ва ифодаҳои алгебравӣ; - Қобилияти таҳия кардани баробарӣ ва нобаробарӣ; - Қобилияти оддисозии мантиқии ифодаҳои алгебравӣ; - Таҳлили мулоҳизаҳои алгебравӣ Таҳлили мулоҳизаҳои алгебравӣ;	4
3.3. Геометрия ва андозаҳо.	- Ҳисоб кардани периметр, майдон ва ҳаҷми шаклҳои геометрӣ; – Ифодаи шакл ва натиҷаҳои андозагирӣ бо формулаҳои математикӣ; муқоисаи периметр ва майдони шаклҳои гуногун; ҳалли масъалаҳои геометрӣ бо асоси андозагирӣ; – Ифодаи натиҷаҳои андозагирӣ тавассути ҷадвал, диаграмма ё расм; муқоисаи натиҷаҳои андозагирӣ;	2
3.4. Назарияи эҳтимолият ва кор бо маълумотҳо.	Фаҳмидани эҳтимоли рӯйдодҳо; муқоиса кардани маҷмӯаҳои гуногуни маълумот ва натиҷаҳои эҳтимолият; Қобилияти хондани маълумотҳо дар шаклҳои	2

	гуногун (чадвал, диаграмма, график) ва дарки фарқият байни нишондиҳандаҳои статистикӣ.;	
4. Фанҳои табиӣ		
4.1. Сатҳи замин, минтақаҳои табиӣ, иқлим, ландшафт, захираҳои табиӣ.	- Қитъаҳо ва укёнусҳо, баҳрҳои асосӣ. Соҳилҳои табиӣ: кӯҳ, водӣ, доманакӯҳ, саҳро. Захираҳои об: дарёҳо, кӯлҳо, обҳои зеризаминӣ муайян кардан; – Хусусиятҳои хоссаи минтақаҳои табиӣ: иқлим, олами наботот ва ҳайвонотро дарк кардан; равандҳои табиӣ, ки ландшафтро ташкил медиҳанд. Чудо кардани захираҳои минералӣ.;	2
4.2. Системаҳои ҳаёти ва организмҳо.	-Муайян кардани хусусиятҳои асосии организм ва системаҳои экологӣ; – Дарки вобастагии муҳити экологӣ ва фаъолияти инсон; баҳодихӣ ба қарорҳои ҳаёти солим бо асосҳои биологӣ; – Номгузорӣ кардани қисмҳои асосии организмҳои наботот ва ҳайвонӣ; истифодаи таснифи организмҳои зинда дар вазъиятҳои амалӣ.;	2
4.3. Хусусиятҳои физикӣ. Энергия. Нур. Ҳаракат. Қувват.	- Шарҳ додани таъсири омилҳо ба рӯйдодҳои табиӣ; чудо кардани объектҳои додашуда ба гурӯҳҳо вобаста ба хусусиятҳои физикӣ; муайян кардани мафҳумҳои асосии рӯйдодҳо ва равандҳои табиӣ, хусусиятҳои модда ва энергия; фаҳмидани рӯйдодҳо ва равандҳои табиӣ;	1
5. Тарбия		
5.1. Тарбия шахсӣ ва арзишҳои ахлоқӣ.	- Моҳияти арзишҳои миллӣ ва умумии инсонӣ ва қобилияти фарқ кардани рафторҳои дуруст ва нодуруст;	1
5.2.Тарбия иҷтимоӣ ва шахрвандӣ.ММММ.	- Қобилияти татбиқи ҳисси шахрвандӣ ва принципҳои дахлдорӣ дар вазъиятҳои воқеӣ, фарқ кардани ҳуқуқ ва вазифаҳои шахрвандӣ;	1
Ҷамъ		40 та

Тақсимои малакаҳои маърифатӣ

Чадвали 2

Т/р	Дарачаи маърифатӣ	Шарҳ
-----	-------------------	------

1	Доништан	Маълумотҳои назарӣ, истилоҳҳо, қоидаҳо ва мафҳумҳои доир ба фанро дар хотир нигоҳ доштан, мазмуни он, мақсад ва истифодабарии онро дарк намудан.
2	Истифода бурдан	Қобилияти татбиқи дониш, мафҳумҳо ва тартибот дар контекстҳои нав (ношинос)
3	Мулоҳиза намудан	Муқоиса кунед, таҳлил кунед, хулосабарорӣ кунед аз далелҳо ва ақидаҳо хулоса бароред

IV. Мезони баҳогузорӣ

Барои ҳисоб кардани санчиш умумии тестӣ (raw score), ба ҳар як ҷавоби дуруст 2,5 ҳол дода мешавад ва ба ҳар ҷавоби нодуруст 0 ҳол. Супоришҳои тестӣ ҳамагӣ бо 100 балл баҳогузорӣ мешавад.

V. Тартиби санчиш

Воситаҳои манъшуда: Истифодаи телефонҳои мобилӣ, соатҳои ақлнок, планшетҳо ё қайдҳои электронӣ ҳангоми имтиҳон қатъиян манъ аст.

Ахлоқ ва интизом: Нусхабардорӣ, дархост ё додани кӯмак, сӯҳбат ҳангоми тест, бе иҷозат баромадан ва ғайра манъ аст.

Вақте ки назоратчӣ қоидавайронкуниро муайян мекунад, онро расмӣ мекунад, номзадро аз тест хориҷ мекунад ва натиҷаро бекор мекунад.

VI. Рӯйхати адабиётҳо барои омодагӣ ба санчишҳои тестӣ:

1. В. Репёва “Математика” синфи 1 “Новда” 2025
2. Л. Ёринбоева ва дигарон “Математика” синфи 3. Тошканд: “Шарқ” 2022 сол
3. Н. У. Бикбаева “Математика” синфи 4. Тошканд: “Ўқитувчи” -2020 сол
4. Қ. Ҳайдаров “Математика” синфи 5 “Ҳуқуқ ва ҷамъият” 2020
5. О.В. Усманова, Е.В. Рисюкулова “Тарбия” синфҳои 1 ва 4 “Новда” 2025
6. О. Е. Тигай, Е.В. Маликова, С.В. Косяненко “Фанҳои табиӣ” синфҳои 1-4 “Новда” 2025
7. К. Суяров ва дигарон “Фанҳои табиӣ” синфи 2 ва 3 Тошканд: “РТМ” - 2021
8. Баҳромов, Акбар ва дигарон. “Табиатшиносӣ” синфи 4. Тошканд: “Sharq”, 2020.
9. Н. Исматова ва дигарон “Тарбия” синфи 2. Тошканд: “Ғафур Ғулом” - 2020
10. Д. Рӯзиева ва дигарон “Тарбия” синфи 3. Тошканд: “Сано Стандарт” -2020

11. Т. Чориев, Қ. Эшонқулов “Саводомӯзии забони модарӣ ва хониш”
синфи 1.Тошканд: “РТМ” - 2025
12. Т. Чориев, Қ. Эшонқулов “Саводомӯзии забони модарӣ ва хониш”
синфи 2.Тошканд:“ РТМ” - 2025
13. Т. Чориев, Қ. Эшонқулов “Саводомӯзии забони модарӣ ва хониш”
синфи 3.Тошканд: “РТМ” - 2025
14. Т. Чориев “Забони модарӣ” синфи 4. Тошканд:“Ўзбекистон” - 2020
15. Қ. Эшонқулов “Хониш” синфи 4. Тошканд: “Ғафур Ғулом” - 2020
16. Т. Чориев “Забони модарӣ” синфи 5. Тошканд:“Новда” - 2024
17. Т. Чориев “Забони модарӣ” синфи 6. Тошканд:“РТМ” - 2022

Эзоҳ: мазмуни саволҳои тестӣ бо мазмун, принципҳо ва равишҳое, ки дар адабиёти тавсияшуда инъикос ёфтаанд, мутобиқ карда мешавад, аммо саволҳои тестӣ бевосита аз манбаъҳо ғурифта намешаванд. Дар ҷараёни омодагӣ ба санҷиш, адабиёти тавсияшуда на танҳо ҳамчун манбаи азёҷкунӣ хизмат мекунад, балки бештар ба таҳкими омодагии умумии касбӣ равона шудааст.